

סניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

טעויות בפרשיות האם הסופר חייב וכמה

תיק מס' 2156.

בנידון פרשיות שנמסרו לבדיקה אחר כמה שנים והתברר פסול בפרשיות של יד, שחסרה תיבה בכתובה. כלומר שזה מקח טעות מעיקרא. ותובע בעל התפילין פרשיות חדשות כשרות מהסופר, משום שעדיין לא ביצע התחייבותו נגד התשלום הראשון. והסופר טוען שבעד המק"ט אינו חייב יותר מהחזר הכסף, כאילו היה הלוואה בידו. ופרשיות חדשים אינו רוצה לכתוב כי עלה מאז המחיר הרבה ומה ששילם אז הוא מחיר הפסד היום. וסבר הגר"ו שדינו כקבלן החוזר בו דידו על התחונה. ומכיון שחייב לעשות היום חדשות כי לא ביצע מלאכתו, ממילא חייב לפי מחיר שיעלה היום לעשות אצל אחר כדין החוזר בו. (וצריך לומר דכל זה רק אם בתחילה הזמין פרשיות עבורו ואח"כ כתבן הסופר. אבל אם היו פרשיות מוכנות כמובן אינו יותר ממוכר. וכן רק אם היתה קציצת מחיר מלכתחילה, ולא רק אחרי ביצוע הכתיבה. דאם מלכתחילה לא קצץ מחיר שוב יחול מחיר רק אחר כתיבה, ואמנם צריך לכתוב חדשים אבל לא במחיר ההוא).

אכן לולא דבריו, נקודת הויכוח היא איך להגדיר את מלאכת הסופר שמקבל הזמנת פרשיות ומבטיח "ביום זה וזה אכתוב לך ויהיה מוכן עד תאריך כך וכך". האם הוא פועל [קבלן] של המזמין, או שהוא מוכר, רק שמרוב הזמנות של רכישה הוא עושה תור, למי ימכור קודם. ומקח טעות של מוכר זה לפי התשלום שקיבל. ופעולה של קבלן שלא עשה כדבעי זה לפי מה שיעלה חדש.

וביררתי אצל סופרים, וחלקם טענו שהם פועלים והא ראייה שמקבלים הרבה פעמים הוראות ספציפיות לחומרות או לדקדוקים, כל מזמין לפי רצונו. וחלקם טענו שהם מוכרים והא ראייה שכשאין תור ומזמינים הם כותבים באותו קצב וכאשר מגיעים המזמינים הם מוכרים להם, ולא מחלקים בין מזמין כשיש עומס לבין מזמין כשהפרשיות כבר כתובות.

ע"כ לפי"ז המע"ה וא"א להוציא יותר ממה שחייב מדין מוכר ונמצא מק"ט, אם לא שיוכח שהיתה הזמנה מיוחדת.

והגר"ו הוסיף שהתברר כי גם אם יעשה אחד את הכל ההזמנה לפי בקשה של מזמין, אך לפני שימסור למזמין ויקבל התשלום, יגיע אליו אחר בדחיפות שמוכרח עתה פרשיות ומוכן לשלם כפול, ודאי שהסופר ימכור למבקש בדחיפות וישב לכתוב אחרות למזמין הקודם. ומוכח שהמסחר הזה גם עם עשיית ההזמנה בפירוט, זה הזמנה לרכישה, ולא הזמנת עבודה בקבלנות.